

УДК 35.074:37.072

Олена ДОБРЯНСЬКА

аспірантка кафедри публічного управління та права Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради, Україна, e-mail: elena311209@i.ua

ORCID: 0000-0001-9637-2850

DOI: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2023-1-4>

Бібліографічний опис статті: Добрянська, О. (2023). Запровадження фінансової автономії закладів освіти: практики територіальних громад. *Публічне управління та місцеве самоврядування*, 1, 26–33, doi: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2023-1-4>

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ АВТОНОМІЇ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ: ПРАКТИКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

У статті наведено нормативно-правові акценти основних засад державної політики у сфері освіти в частині організаційної, академічної, кадрової і фінансової автономії. Окреслено основні аспекти автономій закладів загальної середньої освіти, якими надано закладам освіти змогу: реалізовувати освітні траєкторії здобувачів освіти, освітню програму й стратегію закладу освіти; ухвалювати самостійні і виважені рішення закладу освіти в наданні послуг зі здобуттям початкової, базової середньої та профільної середньої освіти, що забезпечується унікальністю й особливістю закладу освіти; кадрово забезпечувати кваліфікованим персоналом для надання якісних освітніх послуг й ефективно управляти персоналом; бути фінансово спроможними реалізувати місію і стратегію розвитку закладу освіти. Наголошено на повноваженнях закладу освіти, якими визначено юридичну самостійність. Юридична самостійність закладу освіти передбачає певні повноваження, які регламентують ведення інноваційної діяльності, наявність самостійного балансу, набуття майнових та немайнових прав тощо. Наведено покроковий алгоритм запровадження фінансової автономії закладів освіти, зокрема розділено повноваження засновника (відповідного органу місцевого самоврядування) і закладу освіти. За умови ухвалення засновником рішення про надання фінансової автономії підпорядкованим закладам освіти відповідної територіальної громади заклад освіти приймає рішення щодо форми ведення фінансово-економічної діяльності. Наведено кейси впровадження фінансової автономії в системах освіти Дніпровської, Павлоградської й Балтської міських територіальних громад. Проаналізовано системи освіти відповідних громад. Визначено, що вони мають унікальний характер. Запровадження фінансової автономії закладів освіти відповідних територіальних громад у кожному кейсі має свої аспекти: надання фінансової автономії всім закладам освіти громади; прийняття рішення щодо надання фінансової автономії закладам освіти частково, зваживши на проведений аналіз спроможності закладу освіти реалізувати фінансову автономію; створення комунальних установ, що провадять фінансово-економічну діяльність закладів освіти, які не мають фінансової автономії, або самостійних закладів освіти, з якими укладено договори про надання послуг із планування фінансування і ведення бухгалтерського обліку комунальною установою.

Ключові слова: автономія, фінансова автономія, заклад освіти, комунальна установа, система освіти, фінансово-економічна діяльність.

Olena DOBRIANSKA

Graduate student of the Department of Public Administration and Law of the Communal Institution of Higher Education "Dnipro Academy of Continuing Education" of the Dnipropetrovsk Regional Council, Ukraine, e-mail: elena311209@i.ua

ORCID: 0000-0001-9637-2850

To cite this article: Dobrianska, O (2023). Zaprovdzhennia finansovoi avtonomii zakladiv osvity: praktyky terytorialnykh hromad [Implementation of financial autonomy of educational institutions: practices of territorial communities]. *Public Administration and Local Government*, 1, 26–33, doi: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2023-1-4>

IMPLEMENTATION OF FINANCIAL AUTONOMY OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS: PRACTICES OF TERRITORIAL COMMUNITIES

The article provides regulatory and legal accents of the main principles of state policy in the field of education in terms of organizational, academic, personnel and financial autonomy. The main aspects of the autonomy of institutions of general secondary education, which are given to educational institutions, are outlined: to implement the educational

trajectories of education seekers, the educational program and the strategy of the educational institution; making independent and well-considered decisions of the educational institution in the provision of services for obtaining primary, basic secondary and specialized secondary education, which is ensured by the uniqueness and specificity of the educational institution; staffing with qualified personnel to provide high-quality educational services and effective personnel management; the financial capacity of the educational institution to implement the mission and development strategy of the educational institution. Emphasis is placed on the powers of the educational institution, which determine legal independence. The legal independence of an educational institution provides certain powers that regulate conducting innovative activities, having an independent balance sheet, acquiring property and non-property rights, etc. A step-by-step algorithm for the introduction of financial autonomy of educational institutions is given, in particular, the powers of the founder (the relevant local self-government body) and the educational institution are divided. Provided that the founder approves the decision to grant financial autonomy to subordinate educational institutions of the relevant territorial community, the educational institution makes a decision regarding the form of conducting financial and economic activities. Cases of implementation of financial autonomy in the education systems of Dnipro, Pavlograd and Baltic urban territorial communities are given. The education systems of the respective communities were analyzed. The education systems of the respective communities have a unique character. The introduction of financial autonomy of educational institutions of the respective territorial communities in each case has its own aspects: providing financial autonomy to all educational institutions of the community; making a decision on granting financial autonomy to educational institutions in part, taking into account the conducted analysis of the educational institution's ability to realize financial autonomy; creation of communal institutions that carry out the financial and economic activities of educational institutions that do not have financial autonomy, or independent educational institutions with which agreements have been concluded on the provision of services for financing planning and accounting by a communal institution.

Key words: *autonomy, financial autonomy, educational institution, communal institution, education system, financial and economic activity.*

Актуальність проблеми. Реформування освітньої галузі в Україні потребує постійної уваги й супроводжується низкою завдань, які необхідно виконувати. Заклади освіти, отримавши від держави на законодавчому рівні повноваження автономії, повинні ефективно використовувати всі види автономій для надання якісних освітніх послуг з метою забезпечення фінансової стабільності та розвитку закладу освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Запровадження автономії закладами освіти, ставлення керівників закладів освіти до питання розширення обсягу автономії, механізми забезпечення автономії закладу загальної середньої освіти досліджували А. Сеїтосманов, О. Фасоля, С. Романюк, К. Линьов, Н. Клокар, О. Горгота, О. Петушкова. Питання впровадження та функціонування різних видів автономії розглядали О. Ворон, Д. Лук'янчук, М. Огородник, В. Гуме́нюк, Н. Давидова та інші. Але питання аналізу фінансової автономії закладів освіти потребує уваги в частині вивчення систем освіти в громадах та реалізації права закладу освіти на ефективне управління й побудову внутрішньої системи якості освіти.

Мета статті – здійснити аналітичний огляд трьох кейсів упровадження фінансово-економічної діяльності закладів освіти відповідних територіальних громад. Розглянуті кейси є прикладами впровадження різних моделей фінансової автономії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до ст. 6 Закону України «Про освіту» [4], засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяль-

ності є фінансова, академічна, кадрова та організаційна автономія закладів освіти. Відповідно до ст. 23 Закону України «Про освіту» держава гарантує всі види автономій. Обсяг автономій закладів освіти регламентується цим Законом, іншими нормативними й установчими документами закладу освіти.

Відповідно до ст. 31 Закону України «Про повну загальну середню освіту» [6], підтверджено, закріплено й розширено повноваження закладів загальної середньої освіти. У статті визначено юридичну самостійність, яка передбачає:

- «право закладу загальної середньої освіти набувати майнові та немайнові права, нести обов'язки, виступати стороною в судовому процесі, мати у власності кошти та інше майно відповідно до законодавства;
- самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки у фінансових установах і банках державного сектору, можливість мати бланки, печатки та штампи зі своїм найменуванням та символікою;
- право провадити інноваційну діяльність та укладати із цією метою відповідні договори про співпрацю з іншими закладами освіти (науковими установами), підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами».

Автономія закладу освіти визначає самостійність та володіння правом самостійного вирішення питань, пов'язаних із забезпечення якості освіти. Академічна автономія визначається особливістю й унікальністю закладу освіти в наданні послуг зі здобуттям початкової, базової середньої та профільної середньої освіти. Реалізація освітніх траєкторій здобувачів

освіти, освітньої програми й стратегії закладу загальної середньої освіти визначається організаційною автономією. Ефективне забезпечення виконання всіх функцій закладом освіти залежить від персоналу та управлінням ним. Тому одне з важливих місць у системі автономій належить кадровій автономії. Фінансова автономія закладу загальної середньої освіти дає право на ефективну реалізацію завдань, місії та цілей, які стоять перед закладом.

Запровадження фінансової автономії сприятиме ефективному використанню бюджетних ресурсів і залученню коштів з інших джерел. Перехід закладів освіти на фінансово-економічну автономію передбачає: формування структури закладу освіти та його штатного розпису; ефективне використання фонду оплати праці (встановлення доплат, премій), оплати робіт, якими передбачено покращення матеріально-технічної бази закладу освіти (придбання товарів і виконання ремонтних робіт); пошук інших джерел фінансування.

Таблиця 1

Алгоритм запровадження фінансової автономії закладів освіти

Крок	Відповідальний орган	Конкретні дії
1	Засновник	Прийняття рішення про переведення закладу освіти на фінансову автономію
2	Засновник	Затвердження змін та доповнення до установчих документів закладу освіти
3	Заклад освіти	Реєстрація в Єдиному реєстрі розпорядників та одержувачів бюджетних коштів і відкриття рахунку в державній казначейській службі. Бути включеним до мережі головного розпорядника. Затвердження кошторису видатків. Формування реальної стратегії розвитку закладу
3	Засновник	Затвердження додаткового переліку платних освітніх послуг та їх вартості.

Таблиця 2

Форми бухгалтерського обліку в закладах освіти

Варіант 1	Варіант 2	Варіант 3
Введення до штатного розпису закладу освіти посади бухгалтера	Укладення договору про ведення бухгалтерського обліку із централізованою бухгалтерією	Укладення договору з установою, що має КВЕД з бухгалтерського обслуговування

З метою надання закладу освіти фінансово-економічної автономії засновник (орган місцевого самоврядування відповідної територіальної громади) має ухвалити рішення щодо виведення зі складу централізованої бухгалтерії та переведення на самостійний бухгалтерський облік.

Як покроково запровадити фінансову автономію закладів освіти, подано в таблиці 1. Алгоритм запровадження фінансово-економічної автономії передбачає як дії з боку засновника, так і відповідальність закладу освіти.

Заклад освіти має право вибирати форму бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей своєї діяльності. Варіанти форм бухгалтерського обліку наведено в таблиці 2.

Для запровадження фінансової автономії в закладі освіти необхідні менеджерські навички керівника закладу, високі управлінські якості й ефективна команда одноступеневих, які здатні розв'язувати питання стратегічного розвитку. Засновники закладів освіти повинні ретельно розглядати питання запровадження фінансової автономії закладів освіти, аналізуючи їх спроможність реалізувати фінансову автономію. З іншого боку, побоювання щодо втрати впливу на управління фінансовими потоками закладів освіти може завадити розвитку системи освіти відповідної територіальної громади.

Розглянемо деякі кейси фінансової автономії закладів освіти територіальних громад.

Кейс 1. Запровадження фінансово-економічної автономії закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади.

Мережа закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади налічує 371 заклад. Складниками мережі є заклади загальної середньої освіти, заклади дошкільної освіти, заклади позашкільної освіти й заклади професійно-технічної освіти (Рис. 1).

Зклади освіти Дніпровської міської територіальної громади перебувають у підпорядкуванні департаменту гуманітарної політики Дніпровської міської ради й департаменту молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Дніпровської міської ради.

Відповідно до Положення про департамент гуманітарної політики Дніпровської міської ради, затвердженого Дніпровською міською радою від 26.05.2021 р. № 85/7 «Про затвердження Положення про департамент гуманітарної політики Дніпровської міської ради» (Про затвердження Положення про департамент гуманітарної політики Дніпровської міської ради), основними завданнями діяльності департаменту є реалізація міської політики у сфері освіти, професій-

Рис. 1. Мережа закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади

ної освіти, культури, фізичної культури і спорту. Відповідно до положення про департамент молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Дніпровської міської ради від 21.04.2021 року № 82/6 «Про затвердження Положення про департамент молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Дніпровської міської ради» (Про затвердження Положення про департамент молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Дніпровської міської ради), основними завданнями діяльності департаменту є реалізація міської політики у сфері позашкільної освіти. Таблиця 2 показує підпорядкування закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади.

Із 371 закладу освіти Дніпровської міської територіальної громади 60 ведуть самостійну фінансово-економічну діяльність, а отже, мають фінансову автономію (Рис. 2). У штатний розпис цих закладів освіти введено посади бухгалтерів.

Зі 154 закладів загальної середньої освіти 19 мають фінансову автономію, 176 обслуговуються централізованою бухгалтерією, а всі заклади позашкільної освіти (29) і заклади професійно-технічної освіти (12) мають фінансову автономію (Рис. 3).

311 закладів освіти, які не мають фінансової автономії, обслуговуються Централізованою бухгалтерією при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради, яка містить відділи, що безпосередньо здійснюють бухгалтерське обслуговування закладів освіти, які розташовані на відповідній території (райони в місті). Таблиця 4 показує відповідні території обслуговування відділами централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради.

Таблиця 3

Підпорядкування закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади

Департамент гуманітарної політики Дніпровської міської ради		Департамент молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Дніпровської міської ради
Управління освіти	Управління спорту	
Заклади загальної середньої освіти	Заклади позашкільної освіти (дитячо-юнацькі спортивні школи)	Заклади позашкільної освіти (заклади творчості дітей та юнацтва)
Заклади дошкільної освіти		
Заклади професійно-технічної освіти		

Рис. 2. Кількісні показники фінансової автономії закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади

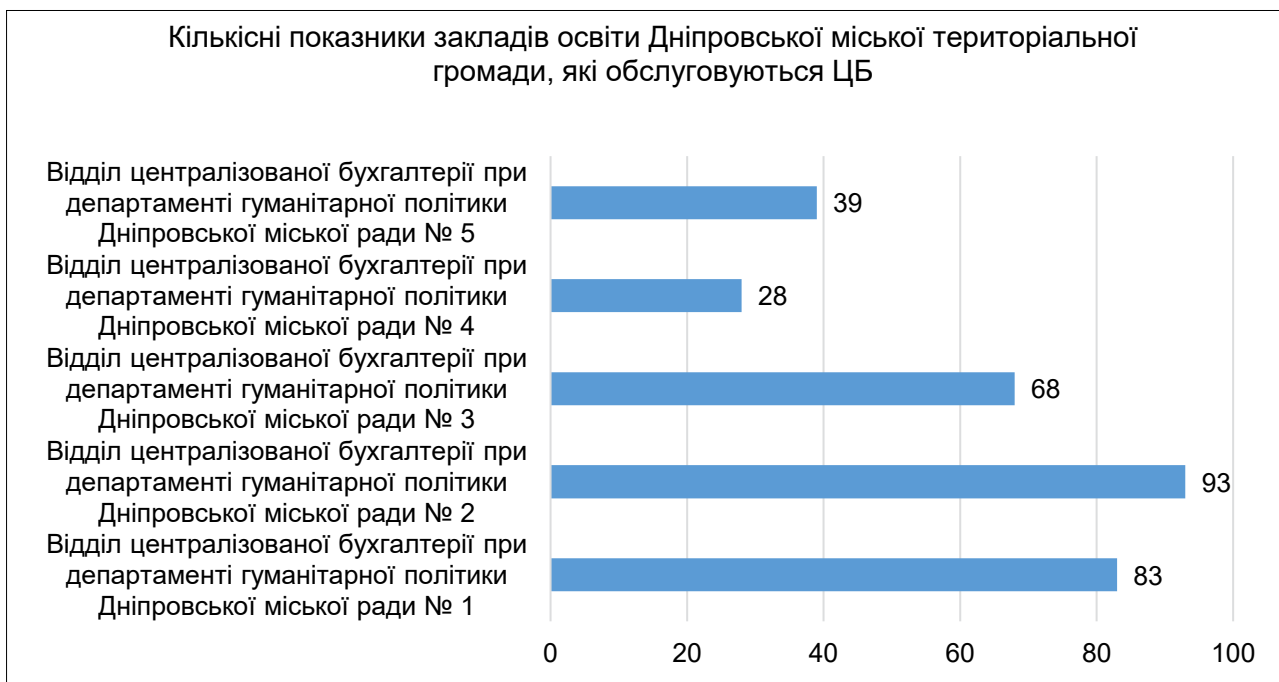

Рис. 3. Кількісні показники фінансової автономії закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади в розрізі типів закладів

Таблиця 4

Території обслуговування підрозділами централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради

Централізована бухгалтерія при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради	
Підрозділи ЦБ	Територія обслуговування
Відділ централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради № 1	Заклади освіти Амур-Нижньодніпровського та Індустріального районів
Відділ централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради № 2	Заклади освіти Новокодацького та Чечелівського районів
Відділ централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради № 3	Заклади освіти Шевченківського та Центрального районів
Відділ централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради № 4	Заклади освіти Самарського району
Відділ централізованої бухгалтерії при департаменті гуманітарної політики Дніпровської міської ради № 5	Заклади освіти Соборного району

Рис. 4. Кількісні показники закладів освіти Дніпровської територіальної громади, які обслуговуються ЦБ

Кількісні показники закладів освіти Дніпровської міської територіальної громади, які обслуговуються централізованою бухгалтерією показано на Рис. 4.

Кейс 2. Запровадження фінансової автономії закладів освіти Павлоградської міської територіальної громади.

Основними завданнями відділу освіти Павлоградської міської ради є реалізація державної політики в галузі освіти і виховання на території міста Павлограда з урахуванням особливостей її соціально-культурного середовища. Система освіти Павлоградської міської територіальної громади налічує 41 заклад, з них 18 закладів загальної середньої освіти, 20 дошкільних закладів освіти і 3 позашкільні заклади освіти (Рис. 5).

Із 41 закладу освіти Павлоградської міської територіальної громади 10 закладів загальної середньої освіти і 2 заклади позашкільної освіти ведуть самостійну фінансову діяльність, а бухгалтерський облік 29 закладів освіти здійснює Комунальна установа «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради.

Відповідно до рішення Павлоградської міської ради (49 сесія VII скликання) від 23 квітня 2019 року № 1619, створено Комунальну установу «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради, затверджено Статут, структура і штатна чисельність комунальної установи «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради (Про створення комунальної установи «Центр обслугову-

вання закладів освіти» Павлоградської міської ради). Комунальна установа «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради здійснює обслуговування закладів освіти Павлоградської міської територіальної громади відповідно до укладених договорів. Обслуговування закладів освіти передбачає ведення бухгалтерського обліку, фінансово-господарську діяльність і матеріально-технічне забезпечення закладів освіти Павлоградської міської територіальної громади.

Штатний розпис комунальної установи затверджується головним розпорядником коштів – відділом освіти Павлоградської міської ради в межах затвердженого фонду оплати праці працівників Павлоградської міської ради на відповідний бюджетний період. Комунальна установа визначає порядок та напрями використання власних надходжень виключно за погодженням із відділом освіти Павлоградської міської ради. Фінансово-господарську діяльність Комунальна установа «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради провадить на підставі кошторису, затвердженого відділом освіти Павлоградської міської ради.

Структура та чисельність Комунальної установи «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради подано в таблиці 5.

Кейс 3. Фінансова автономія закладів освіти Балтської міської територіальної громади.

Система освіти Балтської міської територіальної громади налічує 39 закладів, з них 14 закладів загальної середньої освіти, 24 заклади дошкільної освіти, 1 заклад позашкільної освіти (Рис. 6).

Відповідно до рішення Балтської міської ради Одеської області від 23 грудня 2020 року № 58-VII «Про переведення закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти та комунальних установ «Балтський інклюзивно-ресурсний центр», «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Балтської міської ради Одеської області на умови самостійного ведення господарської діяльності та бухгалтерського обліку» (Про переведення закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти та комунальних установ «Балтський інклюзивно-ресурсний центр», «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Балтської міської ради Одеської області на умови самостійного ведення господарської діяльності та бухгалтерського обліку), заклади освіти Балтської міської територіальної громади переведено на умови самостійного ведення господарської діяльності

Рис. 5. Система освіти Павлоградської міської територіальної громади

Таблиця 5

Структура та чисельність Комунальної установи «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради

Структурні підрозділи, посади	
Директор – 1 Юрист – 1 Повідний спеціаліст – 1 Секретар – 1	
Централізована бухгалтерія	Група централізованого господарського обслуговування
33,5 посад	14,5 посад

Рис. 6. Система освіти Балтської міської територіальної громади

та бухгалтерського обліку з 01 січня 2021 року. Вищезазначеним рішенням визначено спосіб ведення бухгалтерського обліку закладами освіти Балтської міської територіальної громади на умовах договору про надання послуг з планування, фінансування, ведення бухгалтерського обліку з Комунальною установою «Центр обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Балтської міської ради Одеської області. Утворено Комунальну установу «Центр обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Балтської міської ради Одеської області, затверджено Статут і структуру комунальної установи рішенням Балтської міської ради Одеської області від 23 грудня 2020 року № 59-VII «Про створення Комунальної установи «Центр обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Балтської міської ради Одеської області» (Про створення Комунальної установи «Центр обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Балтської міської ради Одеської області).

Цим рішенням визначено безпосереднє підпорядкування Комунальної установи «Центр обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Балтської міської ради Одеської області відділу освіти Балтської міської ради Одеської області.

Рішенням Балтської міської ради Одеської області від 23 грудня 2020 року № 61-VII «Про надання дозволу на безоплатну передачу основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів та заборгованості з балансу відділу освіти Балтської міської ради Одеської області на баланс закладів освіти,

КУ «Балтський інклюзивно-ресурсний центр», КЗ «Центр дитячої творчості» та КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Балтської міської ради Одеської області» (Про надання дозволу на безоплатну передачу основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів та заборгованості з балансу відділу освіти Балтської міської ради Одеської області на баланс закладів освіти, КУ «Балтський інклюзивно-ресурсний центр», КЗ «Центр дитячої творчості» та КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Балтської міської ради Одеської області) надано дозвіл відділу освіти Балтської міської ради Одеської області на безоплатне передавання основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів та заборгованості закладам і установам освіти Балтської міської територіальної громади.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналітичний огляд кейсів впровадження фінансової автономії показав різні моделі ведення фінансово-економічної діяльності закладами освіти відповідних територіальних громад. Моделі ведення фінансово-економічної діяльності закладами освіти показують різні підходи з боку засновників на впровадження фінансової автономії. Подальших досліджень потребує питання ефективності вибраних моделей фінансово-економічної діяльності, а також алгоритмів проведення ретельного аналізу спроможності закладами освіти реалізовувати фінансову автономію з метою ухвалення подальших управлінських рішень засновниками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про затвердження Положення про департамент гуманітарної політики Дніпровської міської ради : Рішення Дніпровської міської ради VIII скликання від 26 травня 2021 р. № 85/7. URL: <https://dniprorada.gov.ua/uk/Widgets/GetWidgetContent?url=/WebSolution2/wsGetTextPublicDocument?pID=370724&name=85/7> (дата звернення: 21.04.2023).
2. Про затвердження Положення про департамент молодіжної політики та національно-патріотичного виховання Дніпровської міської ради : Рішення Дніпровської міської ради VIII скликання від 21 квітня 2021 р. № 82/6. URL: https://dniprorada.gov.ua/upload/editor/polozhennya_pro_departament_1_2.PDF (дата звернення: 21.04.2023).
3. Про надання дозволу на безоплатну передачу основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів та заборгованості з балансу відділу освіти Балтської міської ради Одеської області на баланс закладів освіти, КУ «Балтський інклюзивно-ресурсний центр», КЗ «Центр дитячої творчості» та КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Балтської міської ради Одеської області : Рішення Балтської міської ради Одеської області від 23 грудня 2020 року № 61-VII. URL: https://balta-rada.gov.ua/documents/decision/city-council/?ELEMENT_ID=5182 (дата звернення: 23.04.2023).
4. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 18.12.2018).
5. Про переведення закладів загальної середньої, дошкільної, позашкільної освіти та комунальних установ «Балтський інклюзивно-ресурсний центр», «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Балтської міської ради Одеської області на умови самостійного ведення господарської діяльності

та бухгалтерського обліку : Рішення Балтської міської ради Одеської області від 23 грудня 2020 року № 58-VII Балта URL: https://balta-rada.gov.ua/documents/decision/city-council/?ELEMENT_ID=5179 (дата звернення: 23.04.2023).

6. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 18.02.2020).

7. Про створення комунальної установи «Центр обслуговування закладів освіти» Павлоградської міської ради : Рішення Павлоградської міської ради (49 сесія VII скликання) від 23 квітня 2019 року № 1619. URL: <https://pavlogradmrada.dp.gov.ua/miska-rada/perelik-prijnyatikh-rishen-misko%D1%97-radi/p-e-r-e-l-i-k-rishen-prijnyatikh-na-49-sesi%D1%97-misko%D1%97-radi-vii-sklikannya.html> (дата звернення: 25.04.2023).

8. Про створення Комунальної установи «Центр обслуговування освітніх установ та закладів освіти» Балтської міської ради Одеської області : Рішення Балтської міської ради Одеської області від 23 грудня 2020 року № 59-VII. URL: https://balta-rada.gov.ua/documents/decision/city-council/?ELEMENT_ID=5180 (дата звернення: 23.04.2023).

REFERENCES:

1. Dnipro City Council (2021). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro departament humanitarnoi polityky Dniprovskoi miskoi rady* [Decision of the city council]. URL: <https://dniprorada.gov.ua/uk/Widgets/GetWidgetContent?url=/WebSolution2/wsGetTextPublicDocument?pID=370724&name=85/7> [in Ukrainian].

2. Dnipro City Council (2021). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro departament molodizhnoi polityky ta natsionalno-patriotychnoho vykhovannia Dniprovskoi miskoi rady* [Decision of the city council]. URL: https://dniprorada.gov.ua/upload/editor/polozhennya_pro_departament_1_2.PDF [in Ukrainian].

3. Baltic City Council (2020). *Pro nadannia dozvolu na bezoplatnu peredachu osnovnykh zasobiv, nematerialnykh aktyviv, zapasiv, hroshovykh koshtiv ta zaborhovanosti z balansu viddilu osvity Baltskoi miskoi rady Odeskoi oblasti na balans zakladiv osvity, KU "Baltskiy inkliuzyvno-resursnyi tsentr", KZ "Tsentri dytiachoi tvorchosti" ta KU "Tsentri profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv" Baltskoi miskoi rady Odeskoi oblasti* [Decision of the city council]. URL: https://balta-rada.gov.ua/documents/decision/city-council/?ELEMENT_ID=5182 [in Ukrainian].

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2017). *Pro osvitu* [About education]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

5. Baltic City Council (2020). *Pro perevedennia zakladiv zahalnoi serednoi, doshkilnoi, pozashkilnoi osvity ta komunalnykh ustanov "Baltskiy inkliuzyvno-resursnyi tsentr", "Tsentri profesiinoho rozvytku pedahohichnykh pratsivnykiv" Baltskoi miskoi rady Odeskoi oblasti na umovy samostiinoho vedennia hospodarskoi diialnosti ta bukhhalterskoho obliku* [Decision of the city council]. URL: https://balta-rada.gov.ua/documents/decision/city-council/?ELEMENT_ID=5179 [in Ukrainian].

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2020). *Pro povnu zahalnu seredniu osvitu* [About education]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> [in Ukrainian].

7. Pavlograd city council (2019). *Pro stvorennia komunalnoi ustanovy "Tsentri obsluhovuvannia zakladiv osvity" Pavlohradskoi miskoi rady* [Decision of the city council]. URL: <https://pavlogradmrada.dp.gov.ua/miska-rada/perelik-prijnyatikh-rishen-misko%D1%97-radi/p-e-r-e-l-i-k-rishen-prijnyatikh-na-49-sesi%D1%97-misko%D1%97-radi-vii-sklikannya.html> [in Ukrainian].

8. Baltic City Council (2020). *Pro stvorennia Komunalnoi ustanovy "Tsentri obsluhovuvannia osvithnikh ustanov ta zakladiv osvity" Baltskoi miskoi rady Odeskoi oblasti* [Decision of the city council]. URL: https://balta-rada.gov.ua/documents/decision/city-council/?ELEMENT_ID=5180 [in Ukrainian].